

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

NAJČEŠĆE GREŠKE PRILIKOM REZIDBE VOĆAKA

Rezidba voćaka je veoma važna pomotehnička mjera od koje u mnogome zavisi uspješnost bavljenja voćarskom proizvodnjom. U većini slučajeva ovoj agrotehničkoj mjeri se ne poklanja dovoljno pažnje. Čest je slučaj da se ova mjera uopšte ne primjenjuje u voćnjaku, da se izvodi nestručno, ili tek "reda radi", tako da efekti koji treba da se ostvare rezidbom izostaju.

Prva greška koja se napravi je prilikom samog podizanja voćnjaka, odnosno kada se sadnica ne posadi pravilno. Prilikom sadnje se ne vodi računa da kalem (spojno mjesto podloge i sorte) bude na potrebnoj visini iznad nivoa zemlje. Kod okulanata, odnosno sadnica bez prevremenih grančica kalem mora da bude 8-10 cm iznad nivoa zemlje, dok kod KNIP, odnosno sadnica sa prevremenim grančicama kalem treba da bude 10-15 cm iznad nivoa zemlje.

Posadjena sadnica se uglavnom ne prekračuje na visinu koja je potrebna za formiranje određenog uzgojnog oblika. Najčešće se prekračuju na mnogo većoj visini ili se čak uopšte ne prekračuju.

Na ovaj način se u startu otežava izvodjenje svih neophodnih pomotehničkih mjera u zasadu, a na ovaj način se sama voćka nepotrebno izdužuje. Kruna kod ovakvih voćaka se formira slobodno, što dodatno otežava izvodjenje same rezidbe. U ovakvom slučaju svaka voćka je "priča za sebe" i zahtijeva drugačiji pristup rezidbi u odnosu na prethodnu voćku, sa čime se nepotrebno povećava vrijeme izvodjenja same rezidbe.

Kod uniformno podignutih zasada, sa pravilno formiranim uzgojnim oblikom nema ovakvih problema jer su sve voćke slične i rezidba se izvodi "po šablonu", za njeno kvalitetno izvodjenje je potrebno mnogo manje vremena i utroška radne snage.

Pravilno podignut voćnjak

Prilikom podizanja voćnjaka dovoljno pažnje se ne poklanja o pravilnom rasporedu grana u krošnji. Veoma je izražena pojava da se iz jednog čvora na stablu formira veći broj grana (nerijetko 5-7). U ovakvim zasadima često se dešava da uslet tereta roda ili vremenikih neprilika (jak vjetar ili obilne sniježne padavine) dolazi do očenjivanja grana sa stabla. Na ovaj način dolazi do smanjenja rodnog potencijala i iscrpljivanja voćke. Nastale rane se lako mogu inficirati raznim patogenima, a u ekstremnim slučajevima može doći i do propadanja same voćke.

Nekvalitetno izvedena rezidba, nepoznavanje rodni elemenata na voćkama, uklanjanje obrastajućih grančica sa skeletnih grana, neprekracivanje grana i neprekracivanje centralne vodjice (kod uzgojnih oblika koji je imaju) su česta slika u zasadima.

Ne poznavanje rodni elemenata po voćnim vrstama i nestručno izvedena rezidba dovode do značajnog smanjenja prinosa. Takozvanim "štrickanjem" ili "šišanjem" sa voćaka se ukloni dobar dio rodni elemenata i time direktno umanjuje očekivan prinos. Posebno kod jabučastih voćnih vrsta je izraženo prekracivanje jednogodišnjih mladara, što se kod ovih voćnih vrsta nikada ne radi.

Primjer nestručno obavljene rezidbe

Ove grančice, ukoliko ih ima previše, proredjuju se na način što se sve suviše uklone iz osnove, a one koje se ostavljaju rasporede duž grane po "sistemu riblje kosti".

Uklanjanje obrastajućih grančica sa skeletnih grana ili sa samog stabla je nepovoljna pojava jer je njihovo prisustvo poželjno. Njihovim uklanjanjem se direktno smanjuje rodni potencijal a dolazi do izduživanja same voćke i premještanje roda na periferiju krošnje.

Neprekracivanjem grana na bočni porast, kao neprekracivanjem centralne vodjice, kod uzgojnih oblika koji je imaju ima za posledicu izduživanje grana i same voćke. Obrastajuće grančice na skeletnim granama zakrljžljavaju i suše se, voćka se izdužuje a rodni elementi premještau na periferiju grana i same voćke sa čime se smanjuje rodni potencijal. Kod ovakvih zasada česta je pojava alternativne rodnosti.

Veliki broj proizvođača voća i danas smatra da je sa izvodjenjem zimske rezidbe završena ova pomotehnička mjera. Zelena rezidba koja je isto toliko važna kao i zimska, se vrlo rijetko ili čak uopšte ne primjenjuje u zasadima. Pravilno i pravovremeno izvodjenje zelene rezidbe u mnogome određuje prinos naredne godine, jer se u drugoj polovini vegetacije vrši diferenciranje i razvoj cvjetnih pupoljaka koji sledeće godine treba da donesu rod. Ukoliko se zelena rezidba ne obavi ti pupoljci ostaju u sjenci i diferenciranje cvjetnih pupoljaka je znatno smanjeno, što se negativno odražava na rod naredne godine. Previše gusta krošnja pogoduje razvoju biljnih bolesti i štetočina, zrenje plodova je otežano, oni su slabije obojeni u odnosu na karakterističnu boju za gajenu sortu, slabijeg su kvaliteta.

Kvalitetno obavljena zelena rezidba uveliko olakšava izvodjenje zimske rezidbe, jer se zelenom rezidbom ukloni i preko 50% grana koje bi se i onako odstranile zimskom rezidbom. Izvodjenjem određenih operacija zelenom rezidbom se vrši obnavljanje rodnog drveta i inicira formiranje obrastajućih grančica drugog i trećeg reda, na kojima će se formirati rodni elementi.

U cilju smanjenja prisustva bolesti i štetočina u voćnjaku, preporučuje se da se iz zasada svo otpalo lišće, truli plodovi i grane koje se odbacuju zimskom ili zelenom rezidbom, iznosi iz voćnjaka i spaljuje. Zimsku zaštitu voćnjaka najbolje je obaviti nakon sprovedene rezidbe jer je na ovaj način smanjen utrošak sredstava za zaštitu, sama voćka se kvalitetnije istretira, a utrošak preparata, koji nijesu jeftini, je manji pa se ostvaruju i značajni finansijski efekti.

Rajko Grozdanić, dipl. inž. polj.